

Studieplan for helsefag

Høyere yrkesfaglig utdanning
60 Studiepoeng – Nettbasert

Fordypning:
Helse, aldring og aktiv omsorg
Høsten 2020 – Våren 2022

Akkreditert:	12.11.2012
Utdanningens navn:	Helse, aldring og aktiv omsorg
Studienivå:	Høyere yrkesfaglig utdanning - Fagskole
Studiepoeng:	60
Omfang:	Studietid er beregnet til 1500 studietimer. Tilsvarende 2 år på deltid.
Studiemetode:	Nettstudium med avsluttende eksamen.
Start- og sluttdato:	Fast oppstart og styrt progresjon.
Fagansvarlig:	Kathrine Nielsen

MedLearn

Revideringer av studieplanen:

Dato:	Type endring:	Signatur:
04.01.21	Endret eksamensstart fra kl. 12 til kl.10.	K.N.
09.06.21	Eksamensvarighet i emne 3 endret fra 72 timers varighet til 48 timer. Eksamensvarighet i emne 4 endret fra 24 timers varighet til 48 timer.	L.K.F

INNHOLD

BAKGRUNN	4
OPPTAKSKRAV	5
BESKRIVELSE AV UTDANNINGEN.....	6
OVERORDNET LÆRINGSMÅL FOR UTDANNINGEN.....	7
EMNE 1: FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGER I HELSEFAG	8
Innhold	8
Læringsutbytte for emne 1.....	8
Litteratur	10
EMNE 2: HELSEFREMMEDE OG SYKDOMSFØREBYGGENDE ARBEID.....	11
Innhold	11
Læringsutbytte for emne 2.....	12
Litteratur	13
EMNE 3: SYKDOMSLÆRE, OMSORG OG BEHANDLING	14
Innhold	14
Læringsutbytte emne 3	14
Litteratur	16
EMNE 4: YRKESUTØVELSE OG ORGANISERING AV ELDREOMSORGEN.....	17
Innhold	17
Læringsutbytte emne 4	17
Litteratur	18
EMNE 5: PRAKSISSTUDIER OG FORDYPNINGSOPPGAVE.....	19
Gjennomføring av praksisperioden.....	19
Arbeid med fordypningsoppgave.....	19
Læringsutbytte emne 5	20
UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER	22
Undervisningsformer.....	22
Læringsaktiviteter.....	23
VEILEDNING OG OPPFØLGING	24
VURDERINGSORDNINGER	25
Arbeidskravene.....	26
Eksamenene	26
Skikkethet	28
SAMLET OVERSIKT OVER LÆREMIDLENE	29

BAKGRUNN

Levealderen i Norge øker, og det forventes befolkningsvekst i årene fremover. Det blir flere eldre mennesker som lever lenger. Med flere eldre følger at flere mennesker vil ha svekket helse og være syke. Flere personer vil ha behov for hjelp og bistand i fremtiden, både innen primærhelsetjenesten og innen spesialisthelsetjenesten. Med flere eldre er det behov for flere yrkesutøvere innen fagfeltet og økt kompetanse for de som arbeider der. Sosial- og helsedirektoratet hevder at det er en stor utfordring å sikre rekrutteringen til pleie- og omsorgsyrkene i årene som kommer. Samme direktorat skriver at kunnskap om aldersrelaterte sykdommer er for liten.

I følge Helse- og omsorgsdepartementet er tilbudet om videreutdanning på fagskolenivå spesielt viktig for å øke kompetansen og redusere avgangen fra sektoren. Håpet er at det også kan bidra til å øke rekrutteringen til helse- og sosialfag i den videregående skole.

MedLearn har lagt vekt på det flerkulturelle samfunnet i denne fagskoleutdanningen. Det er viktig at helsefagarbeideren har kunnskap om og forståelse for hvordan språk, kultur og religion påvirker synet på og opplevelsen av det å bli gammel og hjelpetrengende. Immigrasjon og helse er et satsningsområde fra Sosial- og Helsedirektoratet.

Utdanningen Helse, aldring og aktiv omsorg er et ettårig studium når det gjennomføres på fulltid. MedLearn tilbyr utdanningen som et deltidsstudium over 2 år. Utdanningen består av fem emner. Emne 1 (felles grunnlag for fagskoleutdanninger i helsefag) og emne 5 (praksisstudier og prosjektarbeid – praksis og fordypning) er i hovedsak bygd opp etter Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanninger i helse- og sosialfag (NUFHS) sitt planverk for fagskoleutdanninger innen helse- og sosialfag. Bakgrunnen for emneinndelingen kommer fra Nasjonal plan for Fagskoleutdanning i Helse, aldring og aktiv omsorg, utarbeidet av NUFHS og godkjent av samme organ i 2011.

Det studenten lærer i Helse, aldring og aktiv omsorg er direkte anvendbart i arbeidet med eldre, syke mennesker. Fagskoleutdanningen representerer et betydelig faglig løft for den enkelte som tidligere har sin utdanning fra videregående skole.

Fagskoleutdanningen kan være et springbrett for de som ikke har "gått på skole" på en stund. Etter gjennomført fagskoleutdanning kan det være noen som søker seg videre i utdanningssystemet.

Helse, aldring og omsorg gir en ettertraktet spisskompetanse og er et direkte kompetansehevende tiltak. Etter fullført ettårig fagskoleutdanning vil den som ønsker det ha et godt grunnlag til å søke nye utfordringer, enten på samme arbeidsplass eller på et nytt arbeidssted. Utdanningen kan også være en måte å frembringe nye faglærere til videregående skole.

OPPTAKSKRAV

Helse, aldring og aktiv omsorg bygger på bestått videregående opplæring i helse- og oppvekstfag og for søkere som har:

- fagbrev som helsefagarbeidere
- fagbrev som ambulansesarbeidere eller
- fagbrev som helsesekretær

Målgruppen til Helse, aldring og aktiv omsorg er helsefagarbeidere, omsorgsarbeidere, hjelpepleiere, ambulansesarbeidere og helsesekretærer som er autorisert helsepersonell etter helsepersonelloven.

Søker må være minimum 19 år gammel. Det anbefales at søker har minimum ett års yrkeserfaring.

Realkompetansevurdering

Søkere som ikke tilfredsstillt opptakskravene over, kan søke om å bli realkompetansevurdert. En realkompetansevurdering bygger på dokumentert arbeidserfaring og utdanning.

- Søkeren må kunne dokumentere minimum fem års relevant arbeidserfaring. Relevant arbeidserfaring er erfaring fra helse- og omsorgssektoren hvor søkeren har vært i direkte kontakt med pasient/bruker/klient. Eksempler på relevant arbeidserfaring er fra omsorgsboliger, sykehjem eller hjemmesykepleie.
- Kandidater som søker opptak på bakgrunn av realkompetanse må dokumentere at de har en alder på minimum 23 år.
- Søkeren må ha norskkunnskaper tilsvarende Nivå B1, Vg1 studieforbereende eller Vg2 i yrkesfaglige utdanningsprogram i videregående skole. Norskkunnskapene må dokumenteres med bestått vitnemål eller karakterutskrift.

Fullført høyere yrkesfaglig utdanning (fagskole) av ett års varighet/to år på deltid (60 studiepoeng) gir betegnelsen fagskolegrad. Søkere som tas opp på bakgrunn av realkompetanse vil også få betegnelsen fagskolegrad etter gjennomført og bestått avsluttende eksamen, men dette kvalifiserer ikke til tittel som helsefagarbeider.

Politiattest

På grunn av praksis krever dette studiet at det fremlegges gyldig politiattest jf. § 27 i Lov om høyere yrkesfaglig utdanning. Denne må ikke være eldre enn 3 måneder ved mottak.

BESKRIVELSE AV UTDANNINGEN

Helse, aldring og aktiv omsorg tilbys som ettårig når den tas på fulltid og toårig når den tas på deltid. Studietid er beregnet til 1500 studietimer. Pensum omfatter ca. 2000 sider. Med utgangspunkt i en semesterlengde på 19 uker bør du beregne ca. 20 studietimer per uke. Fullført og bestått utdanning gir 60 studiepoeng. Undervisningen er nettbasert, med fast oppstart inntil to ganger i året og styrt progresjon.

Utdanningen består av fem emner som igjen er delt inn i moduler. Emnene må tas i den rekkefølgen de er spesifisert og arbeidskrav for foregående emne må være levert og bestått før neste emne kan påbegynnes.

Emne 1: *Felles grunnlag for fagskoleutdanninger i helsefag* og Emne 5: *Praksisstudier og fordypningsoppgave* er i hovedsak bygd opp etter Nasjonalt utvalg for fagskoleutdanninger i helse- og oppvekstfag (NUFHO) sitt planverk for fagskoleutdanninger innen helse- og sosialfag. Ti ukers praksisstudier er obligatorisk mot slutten av utdanningen.

- Emne 1:** Fellesgrunnlag for fagskoleutdanninger i helsefag
Tre studieenheter med tre innsendinger og eksamen
14 studiepoeng / 350 studietimer

- Emne 2:** Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid
Tre studieenheter med tre innsendinger og eksamen
11 studiepoeng / 275 studietimer

- Emne 3:** Sykdomslære, omsorg og behandling
Fire studieenheter med fire innsendinger og eksamen
10 studiepoeng / 250 studietimer

- Emne 4:** Yrkesutøvelse og organisering av eldreomsorgen
Tre studieenheter med to innsendinger og eksamen
11 studiepoeng / 275 studietimer

- Emne 5:** Praksisstudier og fordypningsoppgave
9 innsendinger og fordypningsoppgave (eksamen)
14 studiepoeng / 350 studietimer

I alt 60 studiepoeng / 1500 studietimer

Eksamensinformasjon finner du på <https://medlearn.no/alt-om-studier/eksamen/>. MedLearn er tidligere NKI nettstudier. Derfor er noe informasjon fortsatt koblet til NKI lenker.

OVERORDNET LÆRINGSMÅL FOR UTDANNINGEN

Målet er å utdanne reflekterte yrkesutøvere som tar initiativ til å planlegge, organisere og iverksette tiltak i samarbeid med andre tjenesteyter og fysisk og psykisk helse hos eldre, syke mennesker som har behov for.

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om fagbegreper, ulike verktøy for kommunikasjon, forebygging og prosesser for behandling innenfor eldreomsorgen. • har innsikt i lovverk og forskrifter som regulerer arbeidet med arbeidet med eldre, syke mennesker. • har kunnskap innen fagfeltet eldreomsorgen, hvilke tiltak som finnes for å ivareta de eldre sin helse, og har kjennskap til hvordan disse er. • har kunnskap om ulike sykdommer, skader og funksjonsnedsettelse som hyppig rammer eldre mennesker og kan holde seg faglig oppdatert innen fagfeltet. • har kunnskap om betydningen av eldre mennesker sin helse og å legge til rette for gode omsorgstiltak for syke eldre personer. Hvordan forebygge og fremme helse, og betydningen det har for enkeltindividet og samfunnet.
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan søke etter og bruke informasjon fra ulike kilder til egen faglig utvikling. • kan anvende kunnskap om brukermedvirkning i ulike problemstillinger og anvende miljøterapeutiske metoder i sitt arbeid. • kan anvende faglig kunnskap på praktiske og teoretiske problemstillinger. • kan kartlegge og identifisere faglige problemstillinger innen eldreomsorgen og med utgangspunkt i eget faglig ståsted kunne iverksette tiltak for eldre mennesker sin helse.
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for etiske utfordringer og dilemmaer innen eldreomsorgen. • har utviklet en etisk grunnholdning og forståelse for hvilke prinsipper som ligger til grunne i arbeid med eldre syke mennesker. • har forståelse og innsikt for å legge til rette for individuelle behov. • kan bygge relasjoner med fagfeller og på fellesfaglig og tverrfaglig plan. • har forståelse for at egen atferd og kommunikasjon som arbeidsmetode vil ha betydning for brukere/pasienter. • har forståelse for betydningen av veiledning på konkrete faglige problemstillinger for egen faglig utvikling.

EMNE 1: FELLES GRUNNLAG FOR FAGSKOLEUTDANNINGER I HELSEFAG

Innhold

1. Arbeidsmåter. Helse- og sosialfag

- 1.1. Aktiv læring og studieteknikk
- 1.2. Teori- og erfaringsbasert kunnskapsutvikling og refleksjon
- 1.3. Helse- og sosialfagenes historie og utvikling
- 1.4. Hvordan verdier styrer praktisk handling
- 1.5. Etske prinsipper, teorier og dilemmaer
- 1.6. Yrkesetikk

2. Stats- og kommunalkunnskap. Helse- og sosialpolitikk

- 2.1. Samfunnets og velferdsstatens utvikling, helse- og sosialpolitiske prioriteringer
- 2.2. Aktuelt lovverk
- 2.3. Økonomi og finansiering

3. Kommunikasjon og samhandling

- 3.1. Kommunikasjonsteori
- 3.2. Tverrkulturell samhandling og kommunikasjon
- 3.3. Utviklingsteorier og livsløpet
- 3.4. Roller, makt og avmakt
- 3.5. Stress og kriser

Læringsutbytte for emne 1

Overordnede mål for emne 1

- Studenten har kunnskap som er felles for yrkesutøvere i helse- og sosialsektoren
- Studenten har forståelse for sentrale normer og verdier i helse- og sosialfagene

Læringsutbytte

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om egne læreprosesser og studieteknikk. • har kunnskap om lovverket som regulerer helse- og sosialtjenestene. • har kunnskap som er felles for yrkesutøvere i helse- og sosialsektoren. • har breddekompetanse på tvers av yrkesgrense. • har kunnskap om samfunnets og velferdsstatens historiske utvikling, helse- og sosialpolitiske prioriteringer, samt kjent med noen av utfordringene helse- og sosialsektoren står overfor. • kjenner til aktuelle verdier og normer i helse- og sosialfagene. • kjenner til etisk refleksjon. • kjenner til det sentrale innholdet i menneskerettighetene, om ulike menneskesyn, verdier og livssyn. • kjenner til sammenhengen mellom levekår og helse. • har kunnskap om generell og tverrkulturell kommunikasjon. • har kunnskap om hva taushetsplikten innebærer. • kjenner til veiledningsteori. • har kunnskap om kriseutløsende faktorer og om sorg- og kriseprosesser.
-----------------	---

Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan anvende internett for å innhente aktuell og kvalitetssikret informasjon. • kan anvende faglig kunnskap om teorier innen helsefag på teoretiske problemstillinger. • er i stand til å reflektere over etiske utfordringer. • kan diskutere egne holdninger og etiske problemstillinger. • kan kommunisere med mennesker med ulik evne til kommunikasjon. • kan anvende kunnskap om veiledning og konflikthåndtering på ulike problemstillinger. • kan anvende kunnskap om kriser og forsvarsmekanismer i teoretiske problemstillinger. • kan forklare hva taushetsplikten betyr. • kan gjøre rede for fire vanlige forsvarsmekanismer.
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • er i stand til å reflektere over aktuelle normer og verdier i helse- og sosialfagene. • viser evne til etisk refleksjon. • har forståelse for etiske sider ved taushetsplikten. • har forståelse for utfordringene som ligger i samhandling med mennesker med ulike evner til kommunikasjon. • har forståelse for utfordringer i kommunikasjon med mennesker med ulike kulturelle, religiøse eller språklige bakgrunn.

Arbeidskrav

Det er tre obligatoriske innsendingsoppgaver i dette emnet. Innsendingsoppgavene lastes opp og sendes inn til faglærer for vurdering via innsendingsverktøyet i nettskolen. Tekstene vil bli vurdert av faglærer. Studenten kan omarbeide et arbeidskrav tre ganger.

Alle innsendingsoppgavene må være levert og bestått før studenten kan avlegge eksamen.

Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Eksamen

Eksamenen er nettbasert og går over 24 timer. Besvarelsen vurderes av to sensorer.

Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer fra A til F.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler tillatt unntatt kommunikasjon med andre personer.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 14

Litteratur

Grasaas, K.K, Sjursen, M. og Stordalen, J. (2019) *Fag, etikk og kommunikasjon (for fagskoleutdanningene)*. 3. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Halvorsen, K., Stjernø, S. og Øverbye, E. (2019) *Innføring i helse og sosialpolitikk*. 7. utg. Oslo: Universitetsforlaget.

Hanssen, I. (2019) *Helsearbeid i et flerkulturelt samfunn*. 4. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Helgesen, L.A, Grasaas, K.K. og Sjursen, M. (2016) *Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene*. 2. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

EMNE 2: HELSEFREMMEDE OG SYKDOMSFØREBYGGENDE ARBEID

Innhold

1. Aldring og helse

- 1.1 Friske, eldre mennesker
- 1.2 Aldring og livskvalitet
- 1.3 Opplevelse av funksjonsnedsettelse
- 1.4 Mestring
- 1.5 Søvn, ensomhet og isolasjon
- 1.6 Legemidler
- 1.7 Overgrep og vold
- 1.8 Sorg og krise

2. Helsefremmende og sykdomsførebyggende arbeid

- 2.1 Helsefremmende og sykdomsførebyggende arbeid
- 2.2 Aktiv omsorg og empowerment
- 2.3 Ernæring og tannhelse
- 2.4 Fysisk og mental aktivitet
- 2.5 Kultur og sosiale nettverk
- 2.6 Forebyggende arbeid og universell utforming

3. Rehabilitering

- 3.1 Fysisk og psykisk funksjonsnedsettelse
- 3.2 Rehabilitering og habilitering
- 3.3 Motivasjon, undervisning og veiledning
- 3.4 Trening og tekniske hjelpemidler
- 3.5 Tilrettelegging av omgivelser
- 3.6 Bruker- og interesseorganisasjoner

Læringsutbytte for emne 2

Overordnet læringsmål for emne 2

- Studenten har kunnskap om normal aldring, helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid og rehabilitering av eldre.

Læringsutbytte

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om normale aldringsprosesser. • har kunnskap om hva som fremmer og hemmer god helse hos eldre. • kan definere begrepet rehabilitering og habilitering i forhold til eldre mennesker. • har kunnskap om trening og aktiviteter som er egnede for å opprettholde og/eller gjenvinne ferdigheter.
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan identifisere ressurser hos den eldre selv og i vedkommendes miljø. • kan vurdere og iverksette tiltak for å fremme helse og forebygge sykdom, skader og funksjonsnedsettelse. • kan observere, vurdere og iverksette tiltak som forebygger brann, fall- og bruddskader. • kan veilede pasienter og deres pårørende om trening og aktiviteter som kan bidra til at den eldre kan opprettholde og/eller gjenvinne tapte ferdigheter.
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for hvordan omgivelsene kan tilrettelegges for eldre mennesker med ulike funksjonsnedsettelse. • kan samarbeide med eldre på måter som ivaretar pasientenes behov for meningsfulle aktiviteter. • er i stand til å samarbeide med eldre og deres pårørende. • kan samarbeide med pasienter på måter som ivaretar pasientens mestring og brukermedvirkning.

Arbeidskrav

Det er tre obligatoriske innsendingsoppgaver i dette emnet. Innsendingsoppgavene lastes opp og sendes inn til faglærer for vurdering via innsendingsverktøyet i nettskolen. Tekstene vil bli vurdert av faglærer.

Alle oppgavene må være levert og bestått før studenten kan avlegge eksamen.

Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Eksamen

Eksamenen er nettbasert og går over 24 timer. Besvarelsen vurderes av to sensorer.

Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer fra A til F.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler tillatt unntatt kommunikasjon med andre personer.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 11

Litteratur

Bondevik, M. (2014) *Gammel og frisk. Om gerontologi og hundreåringer*. Bergen: Fagbokforlaget.

Falk, B. (1999) *Å være der du er – samtale med kriserammede*. Bergen: Fagbokforlaget.

Hanssen, I. (2019) *Helsearbeid i et flerkulturelt samfunn*. 4. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk.

Kirkevold, M., Brodtkorb, K. og Ranhoff, A.H. (2020) *Geriatrisk sykepleie. God omsorg til den gamle pasienten*. 3. utg. Oslo: Gyldendal.

Rokstad, A.M.M. og Smebye, K.L. (2020) *Personer med demens. Møte og samhandling*. 2. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

EMNE 3: SYKDOMSLÆRE, OMSORG OG BEHANDLING

Innhold

1. Den geriatriske pasienten

- 1.1 Aldersforandringer, sykdom og funksjon
- 1.2 Syke eldre
- 1.3 Multisykdom og sammensatte behov
- 1.4 Geriatrik utredning

2. Sykdom, skade og funksjonsnedsettelse

- 2.1 Akutte sykdommer og skader, observasjoner og pleie
- 2.2 Fremadskridende og kroniske sykdommer, diagnostikk og behandling
- 2.3 Sykdom og konsekvenser for kroppens funksjoner
- 2.4 Medikamenter
- 2.5 Sansesvikt
- 2.6 Smerter og smertelindring
- 2.7 Pleie og omsorg ved livets slutt

3. Demens og demensomsorg

- 3.1 Utredning og diagnostikk
- 3.2 Omsorg, kommunikasjon og samhandling
- 3.3 Miljøbehandling og aktiviteter
- 3.4 Utfordrende atferd og bruk av tvang
- 3.5 Pårørende

4. Psykiske lidelser og forvirringstilstander hos eldre

- 4.1 Forvirringstilstander
- 4.2 Psykiske lidelser hos eldre, med vekt på depresjon, angst og psykoser
- 4.3 Medikamentell og ikke-medikamentell behandling
- 4.4 Kommunikasjon, miljøbehandling og samhandling
- 4.5 Bruk av tvang
- 4.6 Rusmisbruk og selvmord

Læringsutbytte emne 3

Overordnet læringsmål for emne 3

- Studenten har kunnskap om ulike sykdommer, skader og funksjonsnedsettelser som hyppig rammer eldre mennesker, samt hvilke pleiemessige utfordringer dette gir.

Læringsutbytte

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Kunnskap</p>	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om eldre sine grunnleggende behov og ivaretakelsen av disse. • har kunnskap om geriatrisk utredning generelt og om demensutredning spesielt. • har kunnskap om sansesvikt, akutte og kroniske sykdommer, og skader som ofte rammer eldre mennesker. • har kunnskap om omsorg og pleie ved livets slutt. • har kjennskap til eldre menneskers bruk og misbruk av medikamenter.
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Ferdigheter</p>	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • er i stand til å reflektere over forskjeller og likheter mellom demens og delirium. • kan gjøre rede for ernæringsbehovet hos eldre og for ernæringsmessige utfordringer hos eldre.
<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Generell kompetanse</p>	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan reflektere over egen kommunikasjon og har forståelse for hvordan egen kommunikasjon kan påvirke eldre, syke mennesker. • kan ivareta eldre menneskers sammensatte behov for pleie og omsorg. • har forståelse for at nødvendig helsehjelp i noen sammenhenger innebærer bruk av tvang. • har forståelse for etiske utfordringer knyttet til bruk av tvang.

Arbeidskrav

Det er fire obligatoriske innsendingsoppgaver i dette emnet. Innsendingsoppgavene lastes opp og sendes inn til faglærer for vurdering via innsendingsverktøyet i nettskolen. Tekstene vil bli vurdert av faglærer.

Alle oppgavene må være levert og bestått før studenten kan avlegge eksamen.

Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Eksamen

Denne eksamenen er en skriftlig hjemmebasert caseoppgave. Oppgaven beskriver en brukers/pasients situasjon og det spørres etter anvendelse av kunnskap inn i casen. Eksamenen går over 48 timer.

Besvarelsen vurderes av to sensorer. Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer, fra A til F.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler tillatt unntatt kommunikasjon med andre personer.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 10

Litteratur

Kirkevold, M., Brodtkorb, K. og Ranhoff, A.H. (2020) *Geriatrisk sykepleie. God omsorg til den gamle pasienten*. 3. utg. Oslo: Gyldendal.

Rokstad, A.M.M. og Smebye, K.L. (2020) *Personer med demens. Møte og samhandling*. 2. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

EMNE 4: YRKESUTØVELSE OG ORGANISERING AV ELDREOMSORGEN

Innhold

1. Aktører i og organisering av eldreomsorgen

- 1.1 Hjemmebaserte tjenester og tilrettelagte boliger
- 1.2 Institusjonsbaserte tjenester
- 1.3 Geriatrisk og psykiatrisk spesialisthelsetjeneste
- 1.4 Familieomsorg og frivillige organisasjoner
- 1.5 Organisering og ledelse
- 1.6 Samarbeid mellom primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten

2. Yrkesutøvelse, verktøy, utvikling og veiledning

- 2.1 Yrkesrolle og relasjonskompetanse
- 2.2 Gruppetiltak for pårørende
- 2.3 Saksbehandling og individuell plan
- 2.4 Kompetanseutvikling, organisasjonsutvikling og endringsvilje
- 2.5 Veiledning og pedagogiske prinsipper
- 2.6 Etisk refleksjon
- 2.7 Helseteknologi og e-Helse
- 2.8 Samarbeid og nettverksorganisering

Læringsutbytte emne 4

Overordnede læringsmål for emne 4

- Studenten har kunnskap om organiseringen av ulike tjenestetilbud til eldre, syke mennesker.
- Studenten har innsikt i faglig endrings- og utviklingsarbeid.

Læringsutbytte

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om aktuelle boformer for eldre, syke mennesker. • har kjennskap til geriatrisk og psykiatrisk spesialisthelsetjeneste. • har kjennskap til kommunal saksbehandling og til bruk av individuell plan. • har kjennskap til organiseringen av eldreomsorgen.
-----------------	---

Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kan veilede og undervise kollegaer innenfor eget arbeidsområde.
Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har forståelse for betydningen av å samarbeide med pårørende og andre samarbeidspartnere i arbeidet med eldre, syke mennesker. • har kompetanse til å ivareta daglig ledelse av mindre arbeidsgrupper og enheter.

Arbeidskrav

Det er to obligatoriske innsendingsoppgaver i dette emnet. Alle oppgavene må være levert og bestått før studenten kan avlegge eksamen.

Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Eksamen

Eksamenen er nettbasert og går over 48 timer. Besvarelsen vurderes av to sensorer.

Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer fra A til F.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler tillatt unntatt kommunikasjon med andre personer.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 11

Litteratur

Kirkevold, M., Brodtkorb, K. og Ranhoff, A.H. (2020) *Geriatrisk sykepleie. God omsorg til den gamle pasienten*. 3. utg. Oslo: Gyldendal.

Rokstad, A.M.M. og Smebye, K.L. (2020) *Personer med demens. Møte og samhandling*. 2. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

EMNE 5: PRAKSISSTUDIER OG FORDYPNINGSOPPGAVE

Emne 5 skiller seg fra de fire andre emnene. I emne 5 skal studenten gjennomføre en praksisperiode og et prosjektarbeid som skal munne ut i en fordypningsoppgave.

Gjennomføring av praksisperioden

Praksisstudiet er en obligatorisk del av fagskoleutdanningen. Det innvilges ikke fritak, uansett hvilken type yrkespraksis studenten har fra tidligere.

Praksisstudiet er en integrert, viktig og obligatorisk del av fagskoleutdanningen og har en varighet på 10 uker (i alt 350 timer). Praksis skal i utgangspunktet gjennomføres som en sammenhengende periode, og studenten kan ikke starte i praksisstudiet før eksamen i emne 4 er bestått. Godkjenning for å dele opp praksistiden skal gis av MedLearn ved studieleder før oppstart av praksisperioden.

Pleie- og omsorgsarbeidet som utføres på praksisstedet, må være relevant og relatert til innholdet i:

- Emne 2 Helsefremmende og sykdomsforebyggende
- Emne 3 Sykdomslære og pleie
- Emne 4 Yrkesutøvelse og organisering av eldreomsorgen

I praksisstudiet skal studenten arbeide med pasienter og samhandle og samarbeide med andre tjenesteytere og pårørende. Sentrale faglige områder under praksisstudiet er: aldersforandringer, helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid, organisering av eldreomsorgen, og arbeid med pasienter med ulike alders lidelser. Det vil variere hvilke pasientgrupper og diagnosetyper som den enkelte studenten vil møte på praksisstedet.

Arbeid med fordypningsoppgave

Helt sentralt i emne 5 står fordypningsoppgaven studenten skal påbegynne i praksisperioden, og levere i etterkant.

Studenten velger et tema å fordype seg i og formulerer en problemstilling som hun/han skal forsøke å finne svar på. Tema for fordypningsoppgaven må være relatert til det faglige innholdet i fagskoleutdanningen og til utfordringer med pasienter på det aktuelle praksisstedet. Studenten tilbys to veiledninger fra lærer i denne arbeidsprosessen.

Når fordypningsoppgaven er ferdigstilt, skal den leveres inn som en eksamen.

Arbeidskrav

Det er 9 obligatoriske innsendingsoppgaver i løpet av praksisperioden i dette emnet.

I praksisperioden er det fem mindre innsendingsoppgaver, samt to innsendinger knyttet til halvtids- og sluttevalueringsamtalene som foretas.

Det er i tillegg to innsendingsoppgaver knyttet til veiledning fra lærer i arbeidet med fordypningsoppgaven.

Alle oppgavene må være levert og bestått før studenten kan avlegge eksamen. Ulike øvingsoppgaver, refleksjonsoppgaver og selvtester brukes som forberedelse til arbeidskrav og eksamen.

Eksamen

Fordypningsoppgave med et omfang på 5000 ord. Vurderingsresultatet gis i form av graderte karakterer, fra A til F.

Hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler tillatt.

Studieomfang

Antall studiepoeng: 14

Læringsutbytte emne 5

Overordnet mål for emne 5

- Studenten oppnår en helhetlig forståelse av sammenhengen mellom yrkest teori og yrkespraksis
- Studenten har en forståelse for hvordan teoretisk kunnskap brukes i praksis

Læringsutbytte

Etter å ha fullført dette emne skal studenten ha følgende læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • har kunnskap om fagfeltet for utdanningen og tilstrekkelig kunnskap om bruker/pasient til å arbeide som profesjonell yrkesutøver. • har kunnskap om fagtemaet som hun/han har fordypet seg i, gjennom fordypningsoppgaven.
Ferdigheter	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reflekterer over sammenhengen mellom teori og praksis. • kan etablere og vedlikeholde relasjoner med brukere/pasienter og pårørende. • kommuniserer med brukere/pasienter på en respekt- og omsorgsfull måte. • er i stand til å formulere en problemstilling i forbindelse med fordypningsoppgaven. • er i stand til å analysere og drøfte en faglig problemstilling. • kan gjøre rede for fagtemaet som hun/han har fordypet seg i, gjennom fordypningsoppgaven.

Generell kompetanse	<p>Studenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • arbeider med brukere/pasienter på en omsorgsfull måte, noe som dokumenteres ved halvtids- og sluttvurderingene i samarbeid mellom student, praksisveileder og lærer. • er i stand til å gjennomføre og levere en praktisk-teoretisk fordypningsoppgave innen et selvvalgt tema. • har forståelse for betydningen av faglig veiledning og vilje til å ta imot faglig veiledning på konkrete arbeidsoppgaver og for egen faglig utvikling. • har forståelse for betydningen av kommunikasjon, og samhandling med fokus på brukers/pasients mestring og ressurser.
----------------------------	---

UNDERVISNINGSFORMER OG LÆRINGSAKTIVITETER

Undervisningsformer

Undervisningen foregår via vår læringsplattform (heretter kalt nettskolen) og er basert på faglig arbeid med ulike problemstillinger.

Utdanningen foregår som nettundervisning der lærer og student er fysisk og/eller tidsmessig adskilt, men likevel står i et kommunikasjonsforhold til hverandre via internett.

Hos MedLearn kommuniserer studenter, lærere og skolens administrasjon med hverandre elektronisk.

Gjennom diskusjonsforum (digitale klasserom), webinar- og videochatløsninger og meldingssystem har studenten tilgang til et faglig og sosialt miljø som kontinuerlig står til disposisjon.

Nettskolens innhold

Nettskolen tilsvarer studentenes Campus. Det er i nettskolen at all tilgang på lærestoff ligger med tilhørende læringsaktiviteter. Lærestoffet er plukket ut, satt sammen og forfattet av Medlearns lærere og faglig ansvarlig redaktør har kvalitetssikret at innholdet dekker læringsutbyttebeskrivelsene.

Utdanningen er delt inn i fem emner, hvor arbeidskravene i et emne må fullføres før det gis tilgang til neste. For hvert emne er det en studieveiledning med læringsutbyttebeskrivelser, gjennomgang av fagstoffet, oppgaver og referanser til læremidler. Hvert emne er delt inn i moduler med tilhørende arbeidskrav. Disse skal løses og vurderes til bestått av lærer innen studenten kan arbeide videre med neste emne. Studieveiledningen veileder studenten gjennom emnet og fungerer som lærerens «stemme» i undervisningen. Særlig viktig er det at studenten på denne måten får hjelp til å strukturere fagstoffet i utdanningen.

Etter hvert som studenten arbeider seg gjennom det gitte innholdet, vil hver enkelt modul vises som fullført/ikke fullført i form av en progresjonsbar. Slik vil studenten til enhver tid ha oversikt over egen progresjon.

Diskusjonsforum

I kommunikasjonsplattformen Differ er det diskusjonsforum for hvert enkelt emne hvor studentene kan diskutere det faglige seg imellom. Her kan man både stille spørsmål/starte diskusjoner, få hjelp og hjelpe andre på det stedet man er i studieløpet.

Webinarer

Studentene inviteres til å delta på ulike typer webinarer:

- I de praktiske webinarene tar vi opp vanlig stilte spørsmål knyttet til det å studere på nett og studentrollen. Webinarene omhandler bla informasjon om studiet generelt, om det å skrive oppgaver og kildebruk (kildehenvisning) og spørsmål knyttet til eksamen
- Fagwebinarene er i regi av lærer. Ved å delta aktivt på fagwebinarene, vil pensum bli mer levende og lettere å knytte opp mot arbeidet som studenten utfører i hverdagen. I disse webinarene er fokus på sentrale begreper i pensum. Her knyttes teorien til praksis og det blir diskusjon og refleksjon rundt situasjoner fra praksis som har betydning for det faglige innholdet og som det jobbes med i hvert enkelt emne. Disse webinarene er koblet opp mot læringsutbyttebeskrivelser og arbeidskravene i gjeldende emne

Læringsaktiviteter

Øvings- og refleksjonsoppgaver

Alle moduler vil inneholde øvings- og refleksjonsoppgaver som måler forståelse ved at studentene enten får en umiddelbar tilbakemelding og løsningsforslag/veiledning eller gjennom å reflektere over noe, og på den måten knytte fagstoffet til sin egen hverdag eller arbeidsoppgaver.

Slik kan studenten arbeide selvstendig, systematisk og samarbeidsorientert med en problemstilling/oppgave.

Studentene kan i tillegg diskutere oppgaver og løsninger i diskusjonsforumet for hvert enkelt emne (se informasjon om Differ under Veiledning og oppfølging).

Selvtester

Selvtester blir brukt i de ulike modulene. Selvtestene gir studenten mulighet til fortløpende å kontrollere at hun/han har oppfattet fagstoffet og forstått aktuelle begreper og uttrykk. Automatiske tilbakemeldinger/løsninger (noen i form av henvisning til pensum) blir benyttet.

Caseoppgaver

I utdanningen vil det bli benyttet caseoppgaver. Et case skaper gjenkjennelse ved at man klarer å identifisere seg med caset. Et case kan være et tilfelle, hendelse eller en situasjon. Caset er virkelighetsnært og beskriver ofte noe som har hendt. Ofte beskriver caset en situasjon med problem(er), hvor beslutninger skal fattes. Ofte er situasjonen knyttet til flere aktører som har ulike interesser, noe som gjør beslutningstakingen krevende.

Arbeidskrav (innsendingsoppgaver) som vurderes av faglærer

Studentene skal gjennom obligatoriske innsendingsoppgaver som omfatter tematikk og lærestoff som er ment å dekke læringsmålene for modulen samt de mest vesentlige temaene som tas opp i modulen. Innsendingsoppgavene er den mest omfattende type av oppgaver, og kommer på slutten av hver modul. Innsendingsoppgavene skal også forberede studenten for eksamen.

Besvarelser på innsendingsoppgavene vurderes av faglærer til bestått/ikke bestått, med skriftlig tilbakemelding. Det er forventet en gjennomsnittlig responstid fra lærer på 2-4 virkedager. Dersom studenten ikke får godkjent en besvarelse, har studenten mulighet til å omarbeide besvarelsen i tråd med lærerens tilbakemelding.

Studenten må vise forståelse for og kunne anvende fagteorien og henvise til kilder bruk i arbeidet med de obligatoriske oppgavene. Gjennom å løse oppgavene sikres kontroll og refleksjon omkring pensumstoffet.

Studenten har anledning til å ta kontakt med læreren hvis han/hun har problemer eller spørsmål. Læreren gir da hensiktsmessig veiledning slik at studenten kan komme videre.

Alle arbeidskrav og innsendingsoppgaver må være utført og bestått før studenten kan avlegge eksamen og vurdert til bestått før karakterutskrift/vitnemål utstedes.

VEILEDNING OG OPPFØLGING

Nettlærers oppfølging av studenter

Hver enkelt student får tildelt en lærer som følger en gjennom hele studieløpet. Læreren er ansatt til å drive den faglige oppfølgingen av studentene. Undervisningen foregår i hovedsak via nettskolen, men andre digitale verktøy benyttes også. Veiledningsarbeidet består i å:

- Gi tilbakemelding/veiledning på innsendte oppgavebesvarelser.
- Svare på henvendelser fra studentene via meldingssystemet, e-post, telefon eller videosamtale
- Benytte nødvendige digitale verktøy for å kunne bidra til at læring skjer hos studentene. Dette inkluderer blant annet gjennomføring av webinarer eller produksjon av videosnutter

Studieleders oppfølging av studentene

Studieleder administrerer alt det praktiske rundt studiet, og er studentenes kontaktperson gjennom hele studieløpet. Studenter som blir liggende etter med studieprogresjonen, blir fulgt opp av studieleder.

Ved innmelding får studentene tilsendt innloggingsinformasjon til nettskolen. Nettskolen har et enkelt design og er veldig brukervennlig, så det er sjeldent behov for ytterligere hjelp, men studieleder bidrar med teknisk bistand når det er behov for dette.

Informasjonen studentene trenger ligger som hovedregel lett tilgjengelig i nettskolen, men studieleder går alltid ut med tilleggsinformasjon eller påminnelser, både på studie- og emnenivå. Dette kan f.eks. være oppstartsinformasjon, viktige frister eller endringer.

Oppfølging via diskusjonsforumene i Differ (kommunikasjonsplattform)

Differ er hovedkanalen for informasjonsformidling og kontakt mellom studenter og studieleder, i tillegg til kommunikasjonen studentene imellom.

Alle studentene får tilgang til Differ før oppstart av studiet. Studieleder legger ut viktig nytt i egne informasjonstråder, fungerer som moderator i diskusjonsforumene, og mottar varsler på telefon når det er aktivitet i disse. Her er det ofte faglige diskusjoner studentene imellom, men også andre typer henvendelser av mer praktisk art.

VURDERINGSORDNINGER

Vurdering innebærer at resultatet av utdanningen vurderes i lys av de læringsutbyttene som er formulert i studieplanen. Undervisning i nettskolen, selvstudium, arbeidskrav og eksamener leder frem til oppnåelse av læringsutbyttene.

Hvert emne har et varierende antall arbeidskrav som vurderes til bestått/ikke bestått, og avsluttende eksamener med en karakterskala fra A-F.

Vurderingsordningene skal vise og dokumentere:

- studentens læringsutbytte i forhold til de utbyttene som er formulert i studieplanen
- studentens helhetlige kompetanse etter fullført utdanning

Vurdering vil ha ulike formål, blant annet å:

- informere studenten og eventuelt lærer og opplæringssted i arbeidet fram mot et læringsmål, om hvor langt studenten er kommet i utvikling mot et læringsutbytte definert som kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse
- veilede, motivere og utvikle studenten
- motivere læreren til kontinuerlig å vurdere sin undervisnings- og veiledningspraksis
- informere samfunnet, arbeidslivet og utdanningsinstitusjoner om hvilken kompetanse studenten har oppnådd

Det skilles mellom to hovedtyper av vurdering:

1. **Vurdering underveis** har til hensikt å informere og motivere studenter og lærere i arbeidet med å nå læringsutbyttene. Vurderingen blir ivaretatt gjennom de obligatoriske arbeidskravene som studenten sender til læreren
2. **Avsluttende vurdering** kommer til uttrykk i eksamenskarakter etter avlagt eksamen

Arbeidskravene

Følgende antall arbeidskrav gjennomføres i hvert emne, i form av innsendingsoppgaver:

Emnenavn	Arbeidskrav	Vurdering
Felles grunnlag for fagskoleutdanninger i helsefag	3 innsendingsoppgaver	Bestått/ikke bestått
Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid	3 innsendingsoppgaver	Bestått/ikke bestått
Sykdomslære, omsorg og behandling	4 innsendingsoppgaver	Bestått/ikke bestått
Yrkesutøvelse og organisering av eldreomsorgen	2 innsendingsoppgaver	Bestått/ikke bestått
Praksisstudier og fordypningsoppgave	9 innsendingsoppgaver	Bestått/ikke bestått

Les mer om arbeidskravene under Undervisningsformer og læringsaktiviteter.

Eksamenene

Hver av de fire første emnene avsluttes med en eksamen. I emne 5 er det innlevering av fordypningsoppgaven som er eksamen (avsluttende vurdering):

Emnenavn	Eksamen	Dato og tid	Vurdering
Felles grunnlag for fagskoleutdanninger i helsefag	24 timers individuell hjemmeeksamen	13.01.2021, kl.10.00	Karakter A til F
Helsefremmende og sykdomsforebyggende arbeid	24 timers individuell hjemmeeksamen	26.04.2021, kl.10.00	Karakter A til F
Sykdomslære, omsorg og behandling	*48 timers individuell hjemmeeksamen	31.08.2021, kl.10.00	Karakter A til F
Yrkesutøvelse og organisering av eldreomsorgen	**48 timers individuell hjemmeeksamen	08.12.2021, kl.10.00	Karakter A til F
Praksisstudier og fordypningsoppgave	Levering av fordypningsoppgaven	Våren 2022	Karakter A til F

*Eksamen i Sykdomslære, omsorg og behandling har fått endret varighet, fra 72 timers hjemmeeksamen til 48 timer.

**Eksamen i Yrkesutøvelse og organisering av eldreomsorgen har fått endret varighet, fra 24 timers hjemmeeksamen til 48 timer.

MedLearn tar forbehold om at vurderingsformer (type eksamen) kan bli endret ved revideringer av studiet.

Eksamensvurdering

Eksamensbesvarelses vurderes av kvalifiserte sensorer. MedLearn skal sikre at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvd og vurdert på en faglig og betryggende måte. Eksamens- og vurderingsordningene skal være egnet til å vurdere om læringsutbyttene er oppnådd, jf. Fagskoleloven. § 21. En nettbasert eksamen gjennomføres hjemme via internett.

Alt om eksamen finner du på MedLearn.no: <https://medlearn.no/alt-om-studier/eksamen/>

Oppmelding til eksamen

Studenten må selv melde seg opp til de aktuelle eksamener. Oppmelding til eksamen er fortløpende senest innen en måned før avvikling. Studenten får tilsendt en bekreftelse på eksamensoppmelding. Bekreftelsen inneholder informasjon om tidspunkt. Studentene kan også se at de er oppmeldt til eksamen når de logger seg inn på Nettskolen.

Karaktersystem

Vurderingsuttrykket ved avsluttende vurdering, eksamen, prøve, bedømmelse av oppgave eller annen vurdering er bestått/ikke bestått eller en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og med F for ikke bestått. I den graderte karakterskalaen fra A til F gir karakteren C uttrykk for en jevt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder, og karakteren A for en fremragende prestasjon som klart utmerker seg.

Vurderingsuttrykkene som benyttes for den graderte skalaen er:

Karakter A:

Studenten har vist særdeles god innsikt i og forståelse av alle deler av lærestoffet. Han/hun har vist stor modenhet, evne til selvstendig arbeid, evne til logisk resonnement og meget grundige faglige kunnskaper og ferdigheter. Prestasjoner, form og uttrykksmåte skiller seg klart ut.

Karakter B:

Studenten har vist meget god innsikt i og forståelse av alle deler av lærestoffet. Det stilles krav om grundig faglige kunnskaper og ferdigheter, men ikke så høye krav til modenhet og logisk resonnement som for karakteren A. Studenten har en klar uttrykksmåte.

Karakter C:

Studenten har vist god innsikt i og forståelse av hoveddelene i lærestoffet. Han/hun har til dels gode faglige kunnskaper og ferdigheter og viser en viss modenhet i beherskelse av stoffet.

Karakter D:

Studenten har vist varierende innsikt i og forståelse av hoveddelene av lærestoffet. Han/hun har tilegnet seg grunnleggende kunnskaper og ferdigheter, men viser noe ujevnhet i beherskelse av stoffet.

Karakter E:

Studenten har vist noe innsikt i og forståelse av hoveddelene av lærestoffet og tilegnet seg en del kunnskaper og ferdigheter. Prestasjonene viser usikkerhet, men studenten antas å ha grunnlag for å arbeide videre i faget.

Karakter F:

Studenten har tilegnet seg liten innsikt i og forståelse av lærestoffet og/eller små kunnskaper og ferdigheter. Han/hun anses ikke å ha oppnådd tilstrekkelig grunnlag for å arbeide videre i faget.

Begrunnelse for karakterfastsetting

Eksamensbesvarelsen vurderes av intern og ekstern sensor. En kandidat har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen på sin eksamensbesvarelse. Ref. [Forskrift om fagskoleutdanning ved Medlearn § 6-8](#)

Klage på eksamenskarakteren

En kandidat kan klage på eksamenskarakteren. Klagen skal være skriftlig og må være framsatt innen tre uker etter at studenten er blitt gjort kjent med, respektive har kunnet gjøre seg kjent med eksamensresultatet ref. [Forskrift om fagskoleutdanning ved Medlearn § 6-9](#)

Vitnemål

Studenter som har fullført fagskolen i samsvar med krav fastsatt i studieplanen, får vitnemål/Vocational Diploma med karakterer etter bestemmelser som fremgår av [MedLearns](#) eksamensreglement.

Skikkethet

Det stilles krav til skikkethetsvurdering gjennom hele utdanningen jf. § 28 [Kap. 5 i Forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning](#) (fagskoleforskriften). Skikkethetsvurdering skal inngå i en helhetsvurdering av studentens forutsetninger for å kunne fungere i yrket.

SAMLET OVERSIKT OVER LÆREMIDLENE

Boken «Geriatrisk sykepleie. God omsorg til den gamle pasienten» er valgt som hovedbok for utdanningen, til tross for at denne boken i utgangspunktet er skrevet for sykepleiestudenter og sykepleiere. MedLearn har valgt boken fordi den har fokus på den enkelte gamle pasient og fordi den beskriver pleie og omsorg til eldre mennesker på en praksisnær måte. Mange av kapitlene i boken er rettet mot det daglige arbeidet med pasienter og handler om ernæring, aktivitet, sansesvikt og stell. Noen steder i de ulike bøkene du skal arbeide med, vil du som student komme over faguttrykk og fremmedord som du ikke kjenner til, noe av dette bør du slå opp og lære deg.

Pensum, obligatorisk litteratur

Bondevik, M. (2014) *Gammel og frisk. Om gerontologi og hundreåringer*. Bergen: Fagbokforlaget.

Falk, B. (1999) *Å være der du er – samtale med kriserammede*. Bergen: Fagbokforlaget.

Grasaas, K. K., Sjørnsen, M. og Stordalen, J. (2019) *Fag, etikk og kommunikasjon (for fagskoleutdanningene)*. 3. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Halvorsen, K., Stjernø, S. og Øverbye, E. (2019) *Innføring i helse og sosialpolitikk*. 7. utg. Oslo: Universitetsforlaget.

Hanssen, I. (2019) *Helsearbeid i et flerkulturelt samfunn*. 4. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk

Helgesen, L. A., Grasaas, K. K. og Sjørnsen, M. (2016) *Psykologi og sosiologi for fagskoleutdanningene*. 2. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

Kirkevold, M., Brodtkorb, K. og Ranhoff, A. H. (2020) *Geriatrisk sykepleie. God omsorg til den gamle pasienten*. 3. utg. Oslo: Gyldendal.

Rokstad, A. M. M. og Smebye, K. L. (2020) *Personer med demens. Møte og samhandling*. 2. utg. Oslo: Cappelen Damm akademisk.

INTERNETTADRESSER/LENKER OG HEFTER

Fagforbundet (u.å.) *Forside*. Tilgjengelig fra: <https://www.fagforbundet.no/> (Hentet: 21. juli 2020).

FN-sambandet (u.å.) *FNs verdenserklæring om menneskerettigheter*. Tilgjengelig fra: <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/Menneskerettigheter/FNs-verdenserklæring-om-menneskerettigheter> (Hentet: 21. juli 2020).

Helsedirektoratet (u.å.) *Forside*. Tilgjengelig fra: <https://www.helsedirektoratet.no/> (Hentet 21. juli 2020).

Helse- og omsorgstjenesteloven. *Lov 24. juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m.* Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-30>

Helsepersonelloven. *Lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v.* Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-64>

Pasient- og brukerrettighetsloven. *Lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasient- og brukerrettigheter*. Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-63>

Psykisk helsevernloven. Lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern.
Tilgjengelig fra: <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-62>

Spesialisthelsetjenesteloven. Lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. Tilgjengelig fra:
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-07-02-61>

St.meld. nr. 47 (2008–2009). *Samhandlingsreformen: rett behandling - på rett sted - til rett tid.*
Tilgjengelig fra: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/stmeld-nr-47-2008-2009-/id567201/>

Anbefalte litteratur

Carlenius, S. (2008) *Omsorg ved livets slutt. Møter med pasienter og pårørende.* Bergen: Fagbokforlaget.

Daatland, S. O. (2008) *Halve livet. Artikler om aldring og livsløp.* Bergen: Fagbokforlaget.
Tveiten, S. (2007) *Veiledning – mer enn ord.* Bergen: Fagbokforlaget.